

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN SELVITYS VAATIVAN ERITYISEN
TUEN AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISESTÄ SASKY
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN TOIMINTA-ALUEELLA

Sisällys

1. Erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa	2
2. Selvityksen toteutus	3
3. Ammatillisten erityisoppilaitosten kyselyn tulokset.....	4
4. Yhteenveto	5
5. Jatkotoimenpiteet	5

Viite: Yhtymähallituksen päätös 25.5.2022

Yhtymähallitus on kokouksessaan 25.5.2022 päättänyt toteuttaa selvityksen erityisopetuksesta Saskyn koko oppilaitosverkoston ja toiminta-alueen osalta.

1. Erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa

Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän tarvitsee säännöllistä tukea opinnoissaan oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi. Opintojen erityisellä tuella pyritään siihen, että opiskelija pystyisi saavuttamaan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen.

Vastuopettaja yhteistyössä erityisen tuen asiantuntijan kanssa arvioi opiskelijan erityisen tuen tarpeen. Suunnittelussa on mukana opiskelija ja alaikäisen huoltaja tai muu laillinen edustaja. Tuen tarpeen arvioinnissa voidaan arvioida esimerkiksi niiden tietojen perusteella, joita saadaan koulutukseen hakeuduttaessa tai koulutuksen järjestäjän tekemillä selvityksillä ja haastatteluilla.

Tukitoimet voivat olla esimerkiksi:

- opettajan/ohjaajan tukea uusien asioiden opettelussa,
- selkeiden oppimateriaalien käyttämistä,
- erilaisten oppimisen apuvälineiden, kuten äänikirjojen tai kuvitettujen ohjeiden, käyttämistä,
- sopivien oppimisympäristöjen suunnittelua tai
- opiskelutaitojen harjoittelua.

Sovitut tukitoimet kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

Eryistä tukea tarjotaan myös opiskeltaessa työpaikalla. Tukitoimista sovitaan yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa, jolloin määritellään muun muassa, miten opettaja, ohjaaja tai työvalmentaja tukee opiskelijaa työpaikalla. Erityisen tuen tarve otetaan huomioon myös näyttöjen suunnittelussa ja järjestämisessä, esimerkiksi näyttöympäristöjen valinnassa.

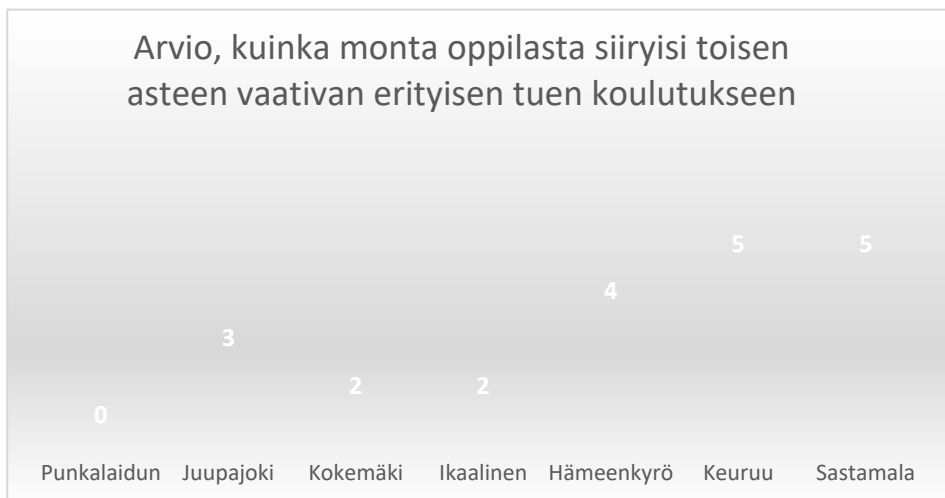
Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat siirtyvät perusopetuksesta tavallisimmin erityisammattioppilaitoksiin. Suomessa toimii yhteensä seitsemän ammatillista erityisoppilaitosta, joissa opiskelevat saavat terveydellistä tai muista syistä opinnoissaan ja työllistymisessään erityistä ohjausta, neuvontaa ja tukea. Erityisoppilaitoksissa opiskellaan pienryhmissä. Opiskelijoille tarjotaan henkilökohtaista ohjausta ja tukea opinnoissa ja päivittäisessä elämässä. Erityisoppilaitoksissa järjestetään ammatilliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen lisäksi ammatilliseen koulutukseen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta. Osa oppilaitoksista tarjoaa myös ammatti- ja erikoisammattitutkintoja sekä oppisopimuskoulutusta. Erityisammattioppilaitosten yhteydessä on opiskelijalla usein asumismahdollisuus. Koulutuksen järjestäminen vaatii usein myös poikkeusjärjestelyjä oppimisympäristöiltä ja oppilaitosrakennuksilta. Näiden oppilaitosten valtiolta saatava yksikköhintarahoitus on kolminkertainen muuhun koulutukseen nähden. SASKY koulutuskuntayhtymällä ei ole järjestämislupaa vaativan erityisen tuen koulutukseen. Järjestämislupaa on haettu tuloksetta. Tämän vuoksi Saskylla ei ole mahdollisuutta järjestää ko. koulutusta.

2. Selvityksen toteutus

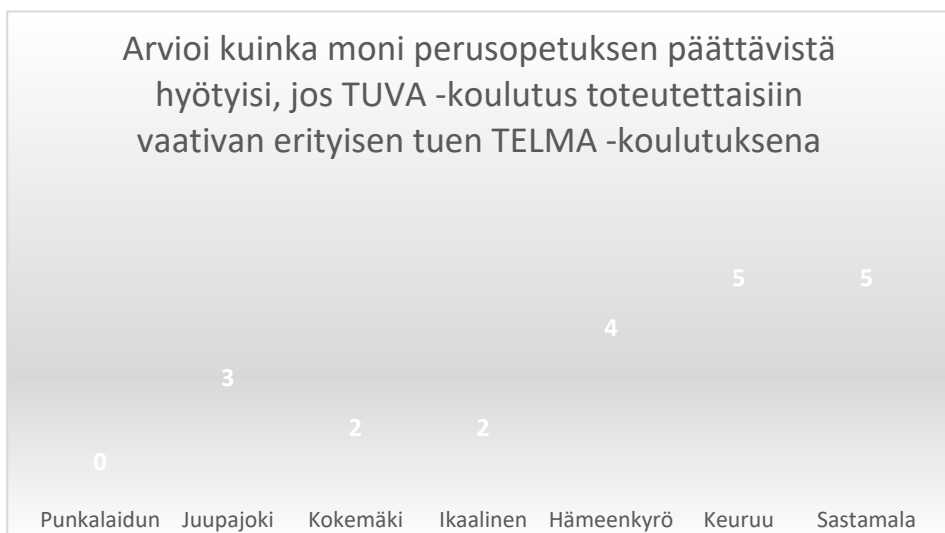
Selvityksen pohjaksi tehtiin kaksi kyselyä. Kyselyt toteutettiin syksyllä 2022. Saskyn jäsenkuntiin toteutetussa kyselyssä selvitettiin erityisen tuen tarvisijoiden määrä toisella asteella. Lisäksi selvitettiin se, kuinka moni perusopetuksen päättävistä hyötyisi, jos TUVA-koulutus toteutettaisiin vaativan tuen TELMA-koulutuksena tai perustutkintokoulutus toteutettaisiin erityisenä tukena. Kyselyssä oli mahdollisuus myös ns. ”vapaaseen sanaan”. Toinen kysely kohdistettiin Suomessa toimiville ammatillisille erityisoppilaitoksille. Kyselyn pohjaksi toimitettiin arviot erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrästä kunnissa. Arvioidut määrät saatiin jäsenkuntien vastauksista. Ammatillisiin erityisoppilaitoksiin lähetetyssä kyselyssä selvitettiin ko. koulutuksen järjestäjien mahdollisuutta järjestää koulutusta erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille Saskyn toiminta-alueella.

Kuntiin lähetettyyn kyselyyn vastasi yhteensä seitsemän kuntaa: Punkalaidun, Juupajoki, Kokemäki, Ikaalinen, Hämeenkyrö, Keuruu ja Sastamala. Kuvioissa 1-3 on esitetty kuntien vastauksista kootut tulokset arvioiduista oppilaiden määrästä, ja siitä miten he hyötyisivät erityisen tuen koulutuksesta. Lopuksi on saadut vastaukset kohtaan ”vapaa sana”.

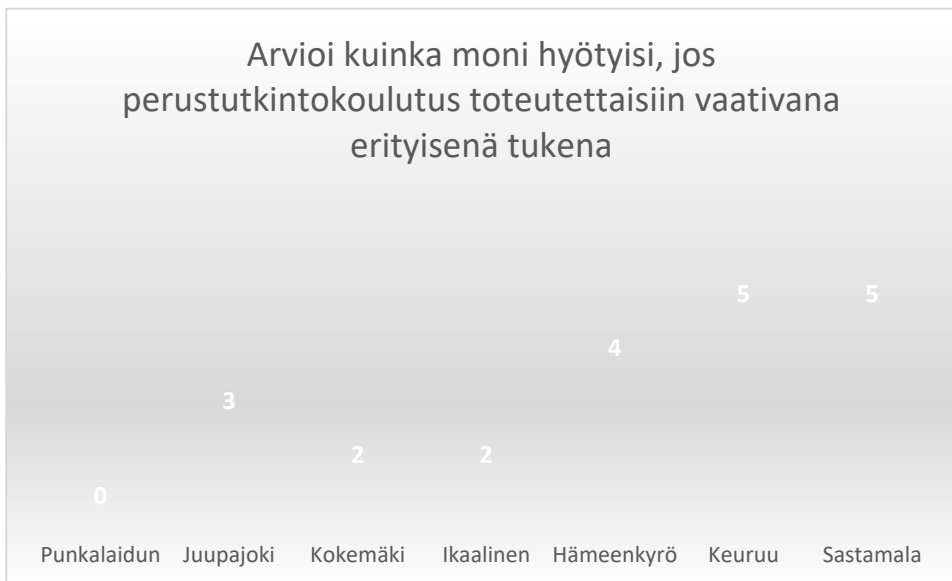
Jäsenkuntiin lähetetyn kyselyn tulokset

Kuvio 1. Arvio, kuinka monta oppilasta siirtyisi toisen asteen vaativan erityisen tuen koulutukseen

Kuvio 2. Arvio, kuinka moni hyötyisi TELMA-koulutuksesta

Kuvio 3. Arvio, kuinka moni hyötyisi perustutkinnon suorittamisesta erityisenä tukena

Vapaa sana:

- Tuva-koulutukselle olisi kysyntää lähempänä omaa kuntaa esim. kuntayhteistyönä
Oppilaiden määrä lisääntymässä ja vaativaa erityistä tukea tarvitaan koko ajan enemmän
- Oppilaiden tuen tarpeet ovat hyvin monimuotoiset ja tuen tarpeisten oppilaiden määrä kasvaa koko ajan.
- Myös ei koulukuntoisten oppilaiden määrä kasvaa ja taustalla on paljon syitä (nepsyoireet, sairaudet, psyykkiset haasteet, perhetilanteet ym.).

3. Ammatillisten erityisoppilaitosten kyselyn tulokset

Ammatillisten erityisoppilaitosten rehtoreille/toimitusjohtajille, lukuun ottamatta ruotsinkielistä Optimaa, lähetettiin sähköposti, jossa kysyttiin mahdollisuutta toteuttaa ryhmämuotoista erityisen tuen pienryhmäkoulutusta (Telma) SASKYN tulosityksikön toiminta-alueella.

Vastauksia saatiin seuraavilta ammatillisilta erityisoppilaitoksilta:

- Aitoon koulutuskeskus, Jari Koikkalainen
- Ammattiopisto Luovi, Seija Karvonen
- Ammattiopisto Spesia (yhdistyneet Bovallius ammattiopisto ja Validia ammattiopisto), Tiina Meriläinen
- Ammattiopisto Live (aikaisemmin Keskuspuiston ammattiopisto)
- Kiipulan ammattiopisto

Aitoon koulutuskeskus, Jari Koikkalainen

- Opiskelijavuodet eivät riitä edes vuodelle 2022, johon ei ole parannusta odotettavissa lisäsuoritepäätöshakemuksen tuloksena.
- Toivotaan hyödyntävän mahdollisuutta opiskella Aitoon toimipisteessä tai Hervannassa, jossa kaksi TELMA-opiskelupaikkaa.

Ammattiopisto Luovi, Seija Karvonen

- Kehittäneet erilaisia yhteistyömuotoja vaativan erityisen tuen koulutuksen järjestämiseksi.
- Järjestävät koulutusta yhteistyössä joko yleisen ammatillisen oppilaitoksen kanssa tai esim. kunnan toimintakeskuksen kanssa.
- Valmius aloittaa vaativan erityisen tuen koulutus toiminta-alueellanne.

Spesia, rehtori Tiina Meriläinen

- Valmiit keskustelemaan erityisopetuksen järjestämisestä muuallakin kuin kahdeksan vastuumaakuntansa alueella, sikäli kuin valtionosuusrahoitus sen mahdollistaa.
- Tällä hetkellä ei ole siirtää resurssia nykyisiltä toimipaikoilta uusiin toimipisteisiin.

Kiipula, apulaisrehtori Anne Saarinen

- Halu ja järjestämisluvan mukaisesti vastuu huolehtia mm. Pirkanmaan vaativan erityisen tuen opiskelijoiden ammatillisesta koulutuksesta.
- Jatkavat mielellämme neuvotteluja.
- Tuovat tämän tarpeen esiin opetus- ja kulttuuriministeriölle hakiessaan ensi vuoden varsinaiseen suoritepäätökseen lisäopiskelijavuosia.
- Valitettava ongelma on opiskelijavuosien riittämättömyys myös tänä vuonna.

Ammattiopisto Live, rehtori Antti Aavikko

- Ensisijainen toiminta-alue on pääkaupunkiseutu ja Uudenmaan alue, jonka alueella pyrkivät vastaamaan vaativan erityisen tuen koulutuksen tarpeisiin ko. toiminta-alueella.

4. Yhteenveto

Kyselyissä saatujen tulosten perusteella voidaan todeta, että toisen asteen koulutuksessa toteutettavaa vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden määrä on pieni. Ammatillisilta erityisoppilaitoksilta saatujen vastausten perusteella on huomioitava tarpeeseen nähden ammatillisten erityisoppilaitosten liian pienet opiskelijavuosimäärät. Lisäksi ko. oppilaitosten toiminta-alue rajoittaa mahdollisuutta järjestää vaativan erityisen tuen ammatillista koulutusta Saskyn toiminta-alueella.

Ammatillisista erityisoppilaitoksista Kiipula ja Luovi ovat halukkaita jatkamaan neuvotteluja mahdollisuudesta toteuttaa vaativan erityisen tuen koulutusta Saskyn toiminta-alueella.

5. Jatkotoimenpiteet

Selvityksen perusteella jatketaan neuvotteluja ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen järjestämisestä Saskyn toiminta-alueella.